

МОЖЛИВОСТІ ВДОСКОНАЛЕННЯ ФАРМАЦЕВТИЧНОЇ ОПИКИ ЗАДЛЯ ПОПЕРЕДЖЕННЯ НЕБАЖАНИХ ЕФЕКТІВ КОФЕЇНУ ТА КАВИ, ЇХ ВЗАЄМОДІЇ З ЛІКАРСЬКИМИ ЗАСОБАМИ

Сайко А. В., Товчига О. В., Степанова С. І., Койро О. О.

*Національний фармацевтичний університет, м. Харків, Україна,
234olgat@gmail.com*

Вступ. Важливим аспектом роботи фармацевта є консультативна допомога пацієнтам із питань фармакотерапії та модифікації способу життя. Великого значення сьогодні набувають питання взаємодії лікарських засобів (ЛЗ) та складників раціону, широко вживаних напоїв, серед яких одне з провідних місць у світі займає кава, традиційно поширеним залишається вживання чаю. Водночас, далеко не завжди приділяють увагу впливу цих напоїв на ефективність фармакотерапії. Крім аспектів лікарської взаємодії, привертає увагу багатогранний вплив біологічно активних речовин (БАР) кави та чаю на стан здоров'я людини.

Мета роботи – оцінити обізнаність студентів фармацевтичного факультету та відвідувачів аптеки щодо властивостей кофеїну та кофеїнвмісних засобів, їх взаємодії з лікарськими засобами, встановити шляхи вдосконалення фармацевтичної опіки.

Матеріали та методи. З урахуванням даних літератури розроблено анкету для студентів фармацевтичного факультету та анкету для відвідувачів аптеки, які відповідали меті дослідження. Восени 2021 р. здійснено анонімне добровільне дистанційне анкетування студентів, які навчаються в НФаУ (освітня програма «Фармація», денна форма навчання, 5 курс), а також відвідувачів аптеки №3, ПП «Е-Фарма» (м. Херсон). До проведення опитування всіх респондентів інформували щодо цілей дослідження, анонімності та добровільності участі.

Результати та їх обговорення. Отримано 101 відповідь від студентів та 108 відповідей від відвідувачів аптеки. Визначено характер та рівень споживання кофеїнвмісних напоїв респондентами, спектр побічних ефектів, які вони відмічали після цього, обізнаність із протипоказаннями до вживання кофеїну та можливостями взаємодії кофеїнвмісних напоїв із ЛЗ, джерела, з яких вони отримували інформацію щодо такої взаємодії, а також обізнаність щодо наявності позитивних ефектів у БАР кави. При анкетуванні студентів також визначено рівень знань щодо фармакологічних властивостей кофеїну, фітофармакологічних особливостей кави, взаємодії кави із ЛЗ на рівні фармакокінетики. Можна відмітити, що, 98% відвідувачів аптеки вважають інформацію щодо взаємодії ЛЗ із кофеїнвмісними напоями важливою, а більшість студентів вважає доцільним приділяти більше уваги цим питанням при здійсненні фармацевтичної опіки.

Висновки. Попередження взаємодії лікарських засобів та кофеїнвмісних напоїв та профілактика побічних ефектів останніх є важливим напрямом інформаційної роботи фармацевта, що має враховуватися при вивченні фундаментальних та професійно спрямованих дисциплін.